Fotó: Turai Tamás

A gödöllői Szentháromság római katolikus templom

Az épületegyüttes három eleme – templom, parókia és közösségi ház – egy szabályos, négyzetes udvart vesz körül. Az udvar hamarosan kert lesz, fákkal, virágokkal, középen kúttal. Mint régen a kolostorkertekben. Mert hát, innen a minta. A különbség az, hogy ez a kert a negyedik oldalán nyitott – egy áttört kerítés határolja csupán –, ami fontos üzenet a világnak: gyertek, nyitva vagyunk, be lehet jönni! Ha majd egyszer a park is elkészül – elképzelések vannak már – a kút vize egy vékony éren át kifolyik a parkba, ott kis tóvá duzzad, erősítve az előbbi gondolatot: a kapcsolat a belső és külső világ között igen fontos.

Az együttes közlekedőrendszere képletszerű: az udvart kísérik az üvegezett folyosók – mint régen a kerengő – a közösségi háznál tartózkodóvá szélesedve. Erre az „U” alakú rendszerre fűztük fel az egyes funkciókat: a parókia lakóegységeit, irodáit, a közösségi ház tereit, összejöveteli helyiségeit, illetve a templom terét.

A templom centrális tere a szentélyre mint középpontra szervezett. Ahogy a három épületszárny

körülfogja az udvart, úgy öleli körbe a karzat U alakú tere a szentélyt, az épületegyüttes igazi középpontját. Az apszis nemcsak formájában különbözik a többi térelemtől (az egyetlen íves forma az épületen), de színvilágában is. A hatvanhárom színes üvegablak rejtett üzenetet tartalmaz. Alexander Skrjabin század végi holland zeneszerző – a zenei hangok és a színek összefüggésére irányuló kutatásai eredményeképpen – létrehozott egy mátrixot, amelyben minden hangnak egy szín felel meg. Ezt a hang-szín kódot felhasználva az íves fal ablakaira a Kyrie eleison könyörgésünk gregorián dallamát írtam fel. Nem tervezett meglepetés: a színes üvegablakok akkor is világítanak, ha nem süt a nap odakint.

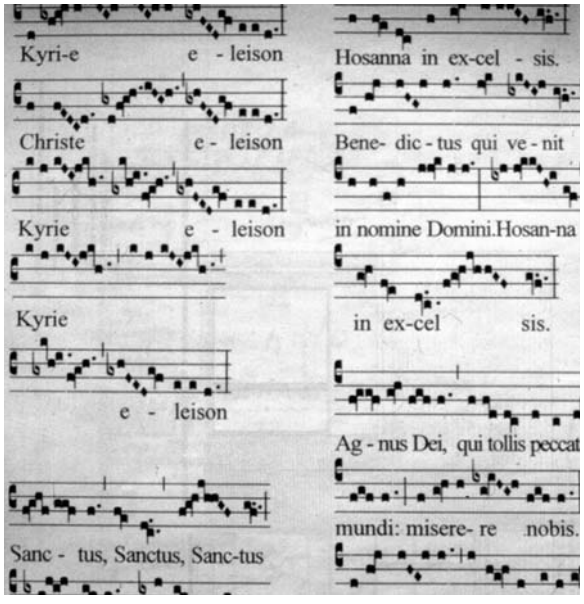

A templom talán sokaknak szokatlan, visszafogott színvilága ezt a kiemelést hívatott erősíteni: a napszaktól függően fényárban úszó vagy félhomályban derengő templomtérben mindig a figyelem középpontjában marad az eucharisztia színtere.

A templom melletti kápolna szándékosan egyszerűbb, áttetsző ablakaival a befelé fordulást szerettem volna segíteni, remélhetőleg a csendes imádság helye lesz.

A XX. század modern templomépítészetében divat volt torony nélküli templomot építeni. Úgy gondolom, a templomnak jelnek kell lenni a XXI. század eleji Magyarországon, a szinte missziós területté váló Európában. Bízom benne, hogy a gödöllői Szentháromság-templom hétszintes tornya nem a hivalkodás, hanem a jelenlét szimbóluma.

Az épületegyüttes szerkezeteiről, anyagairól pár szót. A teherhordó szerkezet 38-as Porotherm falazat, monolit vasbeton oszlop és gerenda erősítéssel; a belső udvart körülvevő folyosó külső oldalát monolit vasbeton pillérsor határolja.

A födémek alul-felül sík monolit vasbeton födémek, a lépcsők szintén helyszínen zsaluzott vasbe-

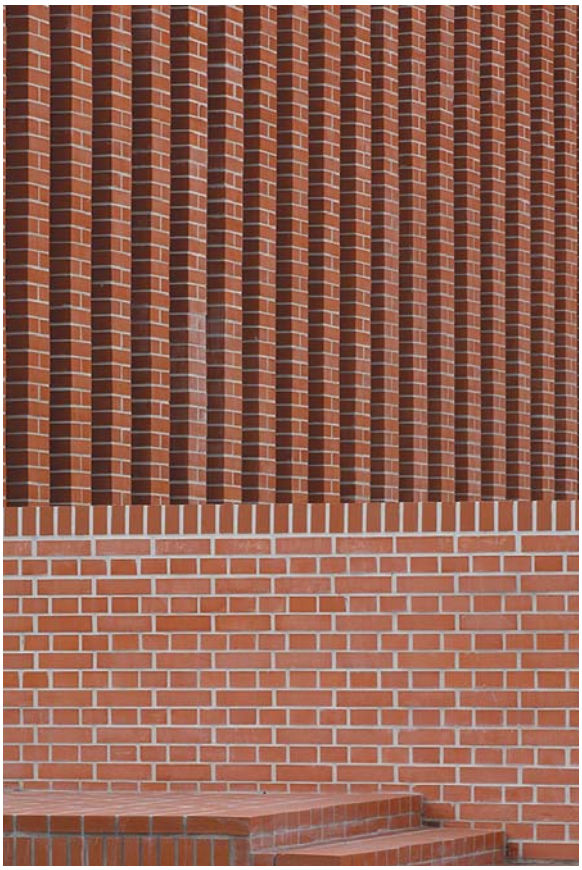

ton szerkezetek. Az alapozás beton sávalap, a pilléreknél pontalap.

A téglaburkolat 12, illetve 25 cm vastag mezőtúri tégla, falazás előtt hidrofobizálva.

A fedés kettős állókorcos vörösrézlemez-fedés.

Az ablakok és az üvegfalak borovi fenyőből készültek, az ajtók vörösfenyőből.

A belső ajtók natúr vörösfenyő tokkal, HPL minőségű laminált ajtólappal, rozsdamentes acél vasalatokkal és kilinccsel készültek.

A fafelületek (ajtók, ablakok és látszó ácsszerkezetek) MILESI lazúros pácot és lakkot kaptak.

A hidegburkolatok horvát kemény mészkőből készültek.

KIVITELEZŐI GONDOLATOK

2004 januárjában felkérést kaptunk a Szentháromság-templom Plébániaépület kivitelezésének megpályázására. Az Épkomplex Kft. ügyvezetője, Molnár József nagy örömmel fogadta a lehetőséget. A megrendelő szempontjából legkedvezőbb ajánlatot adtuk le, így nyertük el a munkát. Egyrészt az építész, Nagy Tamás személye volt vonzó, akinek tervei alapján és tervezői művezetésével az előző években a mi kivitelezésünkkel valósult meg az Aszódi Evangélikus Gimnázium tetőtér-beépítése, majd új, ellipszis alaprajzú kollégiuma. Számunkra megtiszteltetés egy ilyen kiforrott és letisztult stílusú művész álmainak megvalósítása, másrészt a feladat nagyága és minősége is imponált: lakóparkot és bevásárlóközpontot sokat és sokan építenek, de *templomot* keveset és kevesen.

Amikor 2004 tavaszán munkatársaimmal elkezdtük a Szentháromság-templom plébániaszárnya sarokpontjainak kitűzését, nem gondoltuk volna, hogy rövid 40 hónap múlva a templom szentelésével átadásra kerül az egész komplexum.

A szerkezet építésével párhuzamosan kellett készíteni a külső téglaburkolatot és az udvari homlokzatot alkotó burkolótéglából falazott pillérsort is, hiszen ezen nyugszik a tetőszerkezet talpszelemene. Minden egyes (egy tégla széles) pillér fejezete egy-egy tőcsavart rejt.

A pinceszinti helyiségek szellőztetésére rejtett csatornákat készítettünk a körítő falazatba. A levegő kivezetését a lyukacsos burkolótéglák élére állításával oldottuk meg – elkerülve a fém vagy műanyag szellőzőrácsok megjelenését a homlokzaton.

A második ütemben megvalósult közösségi ház szerkezete és külső megjelenése is hasonló a plébánia épületéhez, itt azonban az udvarral határos pillérsor két szint magasan, közbenső rögzítés nélkül készült. Az építés közben természetesen ideiglenesen merevítettük. A záró vasbeton födém helyett az ácsszerkezet részben látszó szarufákkal és deszkázattal zárja az épület tetejét.

Az alagsorba tervezett urnatemetőt lezáró – acélpálcákra fűzött, több száz fakockából álló – tömör ajtó súlyossága nemcsak fizikai értelemben érezhető, de az utcai homlokzat téglarácsokkal takart ablakainak fényjátéka ellensúlyozza ezt a komorságot (már reménységet ébreszthet az eltávozottakra emlékezők szívében).

Fotó: Hajdú József

A templom építése különösen izgalmas feladat volt. Egyrészt a funkció, másrészt a külső és belső tér harmóniája inspirált bennünket. Az építkezés legérdekesebb és egyben leglátványosabb része a templom délkeleti homlokzatát alkotó – mindössze fél tégla széles és egy tégla vastag keresztmetszetű burkolótéglából falazott – 53 pilon sora, amely folytatódik a torony felső hat szintjén is. A 14 méter magas pilléreket nem támasztja meg födémszerkezet, csak az udvari vasbeton pillérekre konzolosan függesztett gerendákhoz acéltárcsákkal rögzítettek.

Az asztalosoknak sem volt kis feladat az öt szinten végigfutó 53 pillér közé szabni az ablakokat úgy, hogy a téglapilonok között kívülről ne látszódjanak a nyílászárók tokszerkezetei. Csak a tégla és az üveg látszik a homlokzaton.

A kápolna rész utcai homlokzatán látható, 15 cm-es nyílástávolságokkal falazott, fél tégla széles pillérekből álló rácsfal ismétlődik a torony délkeleti oldalán, ahogyan a sekrestye lőrésszerű ablakainak látványa a torony északnyugati oldalának harangszintjén és a szentély apszisán is.

A tetőszerkezet ragasztott fagerendákból csavaros rögzítéssel összeállított, rácsos főtartókra támaszkodó szelemensorral, 20 cm magas fenyő szarufákból készült, a szarufák tetején dupla deszkázattal.

A sűrűn tagolt felületek orgonasípokra emlékeztetnek. Festői látványt nyújtanak a belső falakra vetődő fény-árnyék rajzolatok, amit a sok keskeny ablaknak köszönhetünk.

Számomra az épület megjelenése zene és költészet – téglából, fából és üvegből (némi vas, beton, kő és réz felhasználásával).

Nem lett hiábavaló a sok száz itt dolgozó ember fáradozása – nagy öröm volt számunkra e nemes feladat megvalósítása.

Építész tervező: Nagy Tamás. *Építész munkatársak:* Lévai Tamás, Bujdosó Ildikó. *Bútortervek:* Meditz Anna. *Statika:* Kovács István. *Gépészet:* Suri Ilona, Balla Júlia. *Elektromos tervező:* Sápi József.

Kivitelező: ÉPKOMPLEX Kft., Gödöllő, *felelős műszaki vezető:* Barta József. *Bútorasztalos:* Módos Imre, Beled.

NAGY TAMÁS DLA
Ybl-díjas építész